

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlaže svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. šted. 10.932. - Oglasi po ceniku

God. XI.

Ljubljana, 15. septembra 1929.

Broj 18.

Ljubljana, 15. sept. 1929.

Tamo gde pod raširenim krilima Sokola na vršku granitnog obeliska na olšanskom groblju uz svog vernog druga Jindricha Fügnera počiva neumrl naš učitelj Dr. Miroslav Tyrš, tamo će 17. septembra o.g. Sokolstvo prasih župa odati dužnu počast toj dvojici naših svetlih uzora, prilikom proslave 97 rođendana Dr. Miroslava Tyrša.

Toga dana sećaće se odsele uvek bratsko čehoslovačko Sokolstvo svojih osnivača, a naročito će proslaviti uspomenu na velika dela i život Dr. Miroslava Tyrša u svim sokolskim društvinama, na dan njegova rođenja, a ne kao dosele na dan njegove smrti, t.j. 8. augusta. To je usledilo, na zaključak odbora ČOS od 12. maja o.g.

Mi se priključujemo dobrom voljom i rado proslavi tega dana te pozivamo svu braću društvene načelnike, prednjake i prosvetitelje, da toga dana u našovima pred vrstama upoznaju članstvo, naraštaj i decu sa uzornim životom i radom naših sokolskih otaca.

Evo kratke karakterizacije Tyrša!

Tyrš bijaše po slikanju i opisivanju savremenika vrlo zanimljiva, muževna pojava, srednjeg stasa, širokih leda i vanredno izboženih prsi. Hodao je uvek pravo, pogled mu je bio uperen u daljinu. Telo nosio je uspravno, glavu zabačenu. Crna, valovita kosa resila je široko i visoko čelo ovog umnika. Glas je imao vrlo simpatičan, mekan bariton, a govor mu je bio miran i ozbiljan. Českim jezikom vladao je za ono vreme savršeno. Spram članstva bio je uvek ljubazan brat, verniji drugove obično bi zagrljio jednom rukom i pritisnuo na svoju grud ili se rukovao s njima s obe ruke.

Neprijatelj bio je svake ukočnosti i prisiljenosti, zlatnini i prstene nije volio, a niti ju ikada nosio. Vežba je sve granc telovežbe, a najvolio je sakanje i hranje radi viteškog njihovog karaktera i i radi svestranih gibanja. U stupanju bio je neuromoran te bi pod njegovim vodstvom znao Praški Sokol pešačiti po 8-9 sati dnevno po najvećoj vručini ili zimi, gladan i žedan; tako je on svoje članstvo vežba u ustrojnosti. Temperamenat imao je koleričan. Mnogo je razmišljao i mogao, a kad je stvorio odluku, onda je sledio izabrani cilj svom energijom, neumornošću i ustajnošću dok ga nije postigao. Kao Fügner, bio je i Tyrš čovek pun čuvstva i dobrote, greške i mane drugih korio je najvećom obzirnošću i finoćom; nikad nije mrzio čoveka, nego samo njegov čin. Bilo mu je uvek za stvar, a nikad za osobu. Materijalan imetak nije ceno, u tom pogledu bio je idealista kao i Fügner, koji je čitav svoj imetak žrtvovao za sokolsku stvar.

A sad još navedimo kratak tok dogodaja u njegovom životu počevši sa rođenjem 17. septembra 1832 u Dčinu nad Labom, gde se Tyrš rodio kao sin vlastelinskog lekara. Sirota postao je sa 7 godina. Osnovnu školu polazio je u selu Vtelnu, kod župnika u Stranovi i konačno u Pragu. Gimnaziju je prilikom nemačke reakcije menjao i prešao s najboljim dacima Česima iz malostranske u osmi razred staromjestiske gimnazije na kojoj je bio Tyrš prvi dok, koji je zamolio da bi poslagao ispit zrelosti na českem jeziku, što mu je bilo i dopušteno. — Docnje se upisao i na univerzu na kojoj je g. 1860 postao doktorom filozofije. U svrhu znanstvenog studija vrlo je mnogo putovao u Italiju, Nemačku, Francusku i Englesku, gde je proučavao zbirke umetnosti. Na tim putovanjima zanimalo se Tyrš vrlo mnogo i za telovežbu kod tih naroda te je tako stocene bogatstvo iškustva kašnje korisno upotrebljio kod osnivanja i vodstva sokolskih društava. Akademika literarna delatnost Tyrševa počinje g. 1872., a sokolska osnivanjem časopisa »Sokol« g. 1871, koji je odlično uređivao. Docent za umetnost i istoriju na českoj tehničkoj postao je g. 1880., a profesor g. 1883. — Godine 1872. venčao se sa jedinicom kečerkom Fügnerovom, Renatom, koja mu je bila potpora u znanstvenim i književnim njegovim radovima. Ona živi još i danas te smo nedavno proslavili njezinu 75. godišnjicu.

Samostalno česko društvo za telovežbu osnovao je 16. februara 1862, kojemu na čelu stupa kao prvi starosta Jindrich Fügner. To je poglavje za sebe, zato ovde prestajemo, pa čemo drugom zgodom više.

Slava velikim osnivačima!

Prof. JOSIP NIKŠIĆ (Karlovac):

Odgaji tudji i odgoji vlastiti.

I.

Tko je prvi put video novorođenče, odmah iza poroda, moraće priznati, da je doživio doživljaj jakoga i trajnoga dojma. Za mladu majku i oca vredi to općenito. Ali ni ostala, recimo nezainteresovana lica nisu se kadra oteti ovom neobičnom dojmu. Ovo pravo fizičko i psihičko srođe pojavljuje u svojim posmatračima svakojaka subjektivna razmišljanja, no objektivno je stvar vrlo prosta i jednostavna. Osim prvih početaka animalnih i vegetativnih funkcija ovo malo biće ne pozna još nikakvih duševnih funkcija. Njegova je svest list bela papira, bez ikakvih pismena i bez ikakvih ideja, prava: »tabula rasa«. Prvi, naime, početak duševnoga života deteta počiva, izgleda, u nekom njasnom čuvenstvu života, koje se kreće između suprotnih stanja ugodnosti i neugodnosti. Ono predstavlja još sasvim nediferencirano reakciju svesti na podražaje, koji deluju u okolini i nutrinji tela. Njega ne prate još nikakve predodžbe i karakter mu je još sasvim spletan i kaotičan. Biće to čuvstvo slično onome, koje čovek oseća, kad se probudi iz duboka sna ili nesvesti. (Jerusalem.)

Pomislimo sada — kaže zgodno Rousseau — da ovo dete ima stas i jakost odrasla čoveka; da izade, tako reći, posve oboružano iz majčine utrobe, kao što je Palada izašla iz glave Zezove — ovo dete — muž bilo bi prava bluna, automat, nemopćan i gotovo besčutan kip. Ništa ne bi viđelo, ništa čulo, nikoga poznalo, ne bi znalo okrenuti očiju prema onomu, što bi mu trebalo da vidi. Ne samo da ne bi zametilo ni jednoga predmeta izvan sebe, nego ne bi moglo doći ni u odnos sa predmetima po svojim setilima. U očima ne bi bilo boja, u ušima glasova; dodirnuta telesa ne bi osjetilo. Svi bi se njegovi oseti sjedili u jednoj jedinoj tački.

Pomislimo sad ovaj isti stvor t.j. novorođenče posle 20 ili 24 godine, kad će trebati da se kreće samostalno u životu. Jeste li i začas pomislili, kako je tisuća pokreta izvršeno dete i odrastao čovek, dok je došao do siġurnosti i okrenosti u hodu, pri poslu i uopšte u svima gibanjima? Jednako je i u umnim razvitkom. Teško bi, naime, bilo reći, koliko se puta morao ponoviti neki proces mišljenja, pre nego je postao stalna imovina duševnoga života čovekova:

Kad se, dakle, osvrnemo na čitavu našu mladost, pa to isporodimo sa opazanjem na drugoj deci, doći ćemo kako do spoznaje, da je sav život čoveka, od njegova rođenja do smrti, podvrgnut zakonu razvijanja. Kad bismo hteli sav taj ljudski razvitak prikazati u jednoj crti, ona bi se u prvom razdoblju, otprije do 24. godine, popisivala u snažnoj krvulji. Iza 24. godine taj je uspon polagan i miran, dok ne stigne do vrhunca u vremenu najvećega razmaha telesnih i duševnih sila. Posle toga crta opada, najpre pogadan, a onda brže, dok na koncu, gubitkom snage i svežine, naglo ne pane — čovek umre.

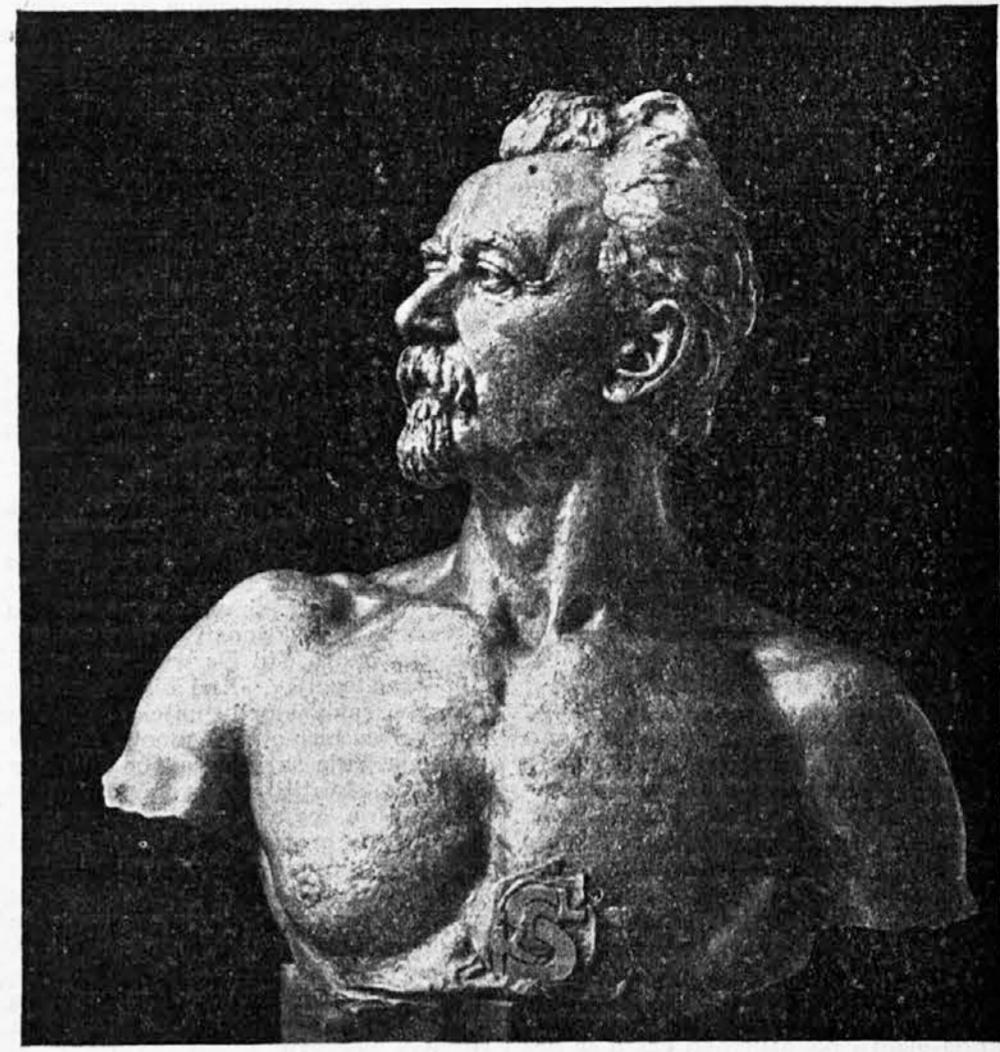
Ovi spoljašnji znaci razvijanja kod svakoga se najjače očituju u prvom razdoblju, do 24. godine. I to je razdoblje, na koje obično mislimo, kad govorimo o razvijanju čoveka. Na tom se stupnju, istina, ne svršava konačno telesni i duševni razvitak, ali se srušava vanjsko rastenje tela i priprava za samostalan život, u kratko: svršava se ono, što zovemo odgojem. Nad nama odsada ne stoje više ni roditelji, ni učitelji. Stojimo bez savnetnika i vođe, i sami o sebi treba da odlučujemo. U taj je čas naprsto prestao odgoj drugih i došao je čas, da sami sebe odgajamo.¹ Međutim, o ovom čemo drugom razdoblju govoriti malo kasnije, jer treba reći još koju reč o prvom razdoblju.

II.

Hoćemo li kada postati andeli i da li smo kad dembelisali, za nas ne-ma praktične vrednosti, kaže Englez John Ruskin: sada smo ljudska bica i treba da radimo kao ljudi, hoćemo li postati ljudi u punoj meri. A da bi se čovek mogao razviti do čovečnosti, da mu je Bog godine mladosti, u koju

jima nije podoban ni za što drugo nešto za obrazovanje. Jer konj, vol, slon i ostale životinje, kolike mu drago veličine, doda za godinu ili dve do potpune veličine, samo čovek dode do ne jedva sa 20 ili 24 godine. I ako tko misli, da je to slučajno, onda se jako varu. »Sam nam je stvoritelj dao ovo dugo rastenje zato, da bude što obilije vremena za negovanje nauka, te nas učinio nesposobne za brige oko kućanstva i države toliko vremena, da nas učini vrsnije za ostalo vreme života«, opaža vrlo lepo jedan od najvećih pedagoga svih vremena, Jan Amos Komensky u svojoj Didaktici.

Razumije se, da je duševni i telesni život čoveka, ako je inače normalne konstrukcije, podvrgnut velikim i važnim promenama kroz ove 24 godine. Ove promene nauka je uspela u vremenski utvrđeni. Tako već pomenuti Komensky deli dobu mladosti na četiri dela po šest godina. Neki poznaju i više takvih delova, ali sa manjim razmacima. Najjednostavnija je posleda, ako se uzme kao I. dio život novorođenčeta ili dojenčeta, negde do 8 meseci, dok je još dojenčet bez zuba ili mu se počinju prorezavati prvi sječutići. Obično se drži, da je detetu u toj dobi potrebita jedino telesna nega, ali je iskustvo iškustvenih odgojitelja pokazalo, da sa odgojem valja početi već u kolevcu. Već se tamo, kako lepo opaža Rousseau, radaju detinje navike: dobre, ako je dete naviknuto na konsekventan red; zle i sebične, ako se dete navikne na mišljenje, da će roditelji uvek i u svemu zadovoljiti njegove mušice. U drugu ruku može dete već sa šest meseci uzvratiti smesak smeškom i netrpeljivost netrpeljivošću. I nije svejedno za dete, vlasti li u kući potpuni mir i red, vidi li prijazna i mirna lica oca i majke, čuje li nežne glasove i od stranih ljudi ili ga bacaju iz ruku u ruke tvrdi, bezobzirni ljudi kakove mračne i grešne kuce. Nema sumnje, kaže pomenuti Ruskin, da se već u ovom »nemuškoj dobi u visokom stepenu udara osnov edukacione naravi deteta. II. je dio doba detinstva, doba prvih, t.zv. mlađih zuba ili doba definije igre, koje traje otprije do 7. godine. Počinje prvom godinom života, kada dete uči hodati i govoriti, pa se u njemu počinju javljati naglim razvijkom u prve 3 ili 4 godine sve duševne sposobnosti, tako da je otprije u petoj, a najkasnije u sedmoj godini, udaren osnov naravi deteta. Ovo se doba obično nazivlje doba materinske ili roditeljske odgoje, jer skrb za dete u tome veku od najveće česti, ako ne u celosti, pripada roditeljima, napose majci. Znamenito je ovo doba osobito pod kraj, kad se završava doba igre i počinje vreme nauke. III. je dio doba dečatva, koje obuhvata godine školske obvezanosti, pa ga i nazivaju školskim periodom. U to se doba počinju javljati — između 7 i 14 godina — prve očigledne telesne razlike između dečaka i devojčice: rastu već drugi, trajući zubi, a upliv školske obuke i stege utiskuje u dete novi pečat. Uzgred spominjem, da se oko 12. godine javlja najveća otpornost deteta protiv dečijih i uopšte svih bolesti. U to doba roditelji već dečele odgoju deteta sa odgojiteljima, po zvanju, sa učiteljima, a velik uticaj na umni, čulni i edukacioni razvitak deteta ima stalni saobraćaj sa saučenicima, otkuda se rada prvi smisao za zajednicu i saznanje, da se biće prohtjeve valja podrediti potrebama više društvene celine. IV. je doba momčovanja, između 14 i 20 godina, ili doba puberteta (kad ženskih u 13., kod muških u 14. godini), kada se osim jasnih vanjskih telesnih razlika počinju javljati i karakteristične duševne, napose karakterne crte. Pod pubertetom razumevamo dobu polnoga dozrevanja, odnosno promenu čitavog dosadašnjeg »detinjegog« organizma, a ujedno i temeljitu promenu duševnoga života. Ovo se doba ne ostvaruje niti u jednom času, niti u jednoj godini, nego obuhvaća ponekad i vreme od više godina. Kod nekoga individualna počinje pre, već u 10. godini, kod nekoga kasnije; kod nekoga svršava pre, kod nekoga kasnije, kao da se oteže; kod nekoga prelazi »neopreženzo«, kod nekoga burno i sa većim potresima. Opaža se, da su počeci te dobe praćeni manjom fizičkom otpornosti, pa da glavobolja, umornost i besanicu nisu retke pojave, dok je veća morbidnost i mortalitet. Uporedo

Dr. M. Tyrš

se javlja umanjenja psihička otpornost, pa i edukacija.

Deca postaju rastresena, lakouna, podložna napastima i zločinima. Na vrhu dozrevanja dobivaju dečaci »muški« glas i izgled, u njih se javlja neko jučačenje i odvažnost, »velike ideje« i t.zv. »prokleta pitanja« (Tolstoj), začin težnje za nečim velikim i nepoznatim. Kod devojaka javljaju se, uglavnom, protivna svojstva. One su plave, sramežljive, traže samoču, da se predaju sanjarjama, koje su stvorile pesme, novele i romani, pa filmski i pozorišni umetnici. Kod njih se neobuzdana radost časom menja u žalost i nije retkost, da devojčica upada u plač, a sama ne bi znala reći, zašto.

Doba je, dakle, puberteta u čitavoj odgoji najosjetljivija, te iziskuje najveći oprez i takt odgojitelja, jer je to, kako kaže Schopenhauer, »das unruhige, bald sturmische, bald schwermütige Jünglingsalter«!

Početak, narav i tečaj ove dobi uveruju različite okolnosti, kao što su: podnebjje, sredina, selo, grad, pa i godišnje dobi i meseci.

Iz svega, što sam dosad rekao, vidi se, da se ljudski razvitak ne vrši na svima stranama istovremeno, a niti u jednakoj meri. Priroda kao da daje potrebitu energiju samo za jedan napredak i tek kad se ovaj izvrši, počinje da razvija drugu stranu. U tom pogledu vlada, čini se, neki »antagonizam« između vegetativne i psihičke delatnosti deteta (Toischer). Najznamenitiji je ovaj odnošaj kod deteta koncem prve i početkom druge godine, kad dete uči govoriti i, skoro istovremeno, počinje hodati, pa kada dete napadnije raste, kad se »protreže«. Ta da duševno rastenje i duševna čistota kao da počivaju, te organizam na svaki način traži, da se štedi, pa u tom pogledu i postoji nastojanje, da se približi godinu škole za mališe udesi što povoljnije. Isto je takva pošteda potrebita i kod devojčica u doba puberteta, dok se dečacima u toj dobi mogu zadavati i veći tereti. Svaki je drugi postupak štetan i može biti od teških posledica za zdravlje devojčice i čitav njezin budući život. To je najvažniji momenat u borbi onih, koji ustaju protiv koedukacije u srednjoj školi i koju iškustvo samo potvrđuje.

Na tok ovoga procesa ne može da uticati ni mi, a ni naši odgojitelji. On se vrši prirodno, kako se obično kaže, spontano. U tome spontanom rastenju ima, jamačno, neka baština po krvi, koju uz baštinu po predima donosimo na svet. Ali da rastemo kao stvorovi s uspravljenim hodom, da učimo govoriti, to već nije jedino zakon nasleda. Mnoge od naših osobina ili

¹ Prestaju »Lehrjahre« i počinju »Wanderjahre« (Paulsen).

napokon važno, što mislimo, znamo i verujemo; važno je, što radimo; a za ženu, muža i dete prvi je stupanj odgoje, naviknuti se raditi ono, što je najbolje. Rad je veliki zakon čovečanstva — kaže Payot — i tko sebe stavi izvan toga zakona, taj se odriče u isti mah užvišen i trajnih radosti.

Osim toga fiziološki se razlozi teško svete svakome detetu, kome njezini roditelji ili odgojitelji, možda iz prevelike ljubavi, hoće taj razvoj da olakšaju. U tom pogledu treba biti strog prema vlastitom srcu i pustiti, da te sve obrazovavaju majke drže nečovečnom materom. (Paulsen). Ustroj, koji ima da se razvije, treba i primerno zaposliti. Mišićem treba raditi, sposobnosti iskoristiti, jer se inačice gužve i propadaju. **Samo radom može čovek da nauči raditi.** Hoćemo li, dakle, da dete nauči raditi, valja da mu pružimo i mogućnost za rad. Ne treba siliti na rad. Deca već po prirodi uvek nešto rade, jer mlada krv ne može mirno obastati. Treba im, dakle, samo pomoći, da budu zaposlena razumno i prikladno, pa da rade radosno, s voljom, igrom i užitkom. Odgoj ne će i ne može se zadovoljiti time, da u čoveku odlučuju prirođeni nagoni, ali i slepi telesni nagoni. Odgoj nastoji, da doveđe gojenca do svesnoga rada, kod kojega znamo, ne samo **što** radimo, nego i **zašto** radimo upravo i baš taj i taj posao, i zašto baš na neki određeni način. Cilj je odgoj čoveka, koji vlada svojim nagonima i živi svesno, »ispitanim životom«, kako bi rekao (na usta Sokratova) Platon. A da čovek postane gospodar svojih nagona, treba se vežbati najpre u malenim, pa u sve većim stvarima. »Tako će iz jednoga žira, koji je ručak mišu, izrasti veliki hrast, koji prkosí buri.«

Nagona ima više, javljaju se pod različitim oblicima, pa dobivaju i različite nazive, ali se mogu svesti na dva glavna: **1. nagon samoodržanja i 2. nagon za održanje vrste.** Među različitim oblicima nagona za samoodržanje najmoćniji je nagon **glada** (hrane), a među onima za održanje vrste, spolni nagon ili nagon **ljubavi**. Ta oba nagona su najopćenitiji i najmoćniji, pa radi toga i najjače uplivaju na razvijat čovečanstva, same što jedan i drugi upliv nema uvek iste posledice. Žbog gladi i pohotljivosti često se dešavaju teški zločini. No nije retkost, da ti isti nagoni jačaju poduzetnost ljudi i stvaraju najveće zadovoljstvo,

(Svršić se.)

što ga može pružiti tiha obiteljska sreća. U prvom slučaju čovek je igračka svojih nagona; u drugom je on njihov gospodar. Tko je rob svojih nagona, taj se svaki čas sukobljava s interesima drugih ljudi, pa je društvo ljudsko od davnih vremena postavilo brane protiv ovakvih pojedinaca u formi pravila i zakona. Takva su pravila o ponašanju u društvu, koja treba da zna svatko, tko hoće da živi u društvu. Ne sme se, dakako, zaboraviti, da su ova pravila često puta samo izvanjska pozlata ili politura, dok ispod njih mogu orgijati najniži zverski nagoni i strasti, te da ima vrednost samo ono društveno ponašanje, koje je ujedno izjavljen unutarnje discipline i plemenštine. Druga vrsta ograda protiv sebičnih nagona ljudskih, jesu političke ustanove i zakoni. Već su Rimljani kazali: »Robovi smo zakona, da bismo mogli biti slobodni.« To znači: Ako ja ograničavam svoju slobodu time, što slušam zakone, zato imam slobodu u svemu ostalom, što mi zakon ne zbranjuje. Tko sluša zakone, zakoni ga brane. Tko se protivi zakonima, taj dolazi izvan zakona. A doći izvan zakona i reda — to je najveća nesreća za čoveka.

Ako se pitamo, otkuda su društveni zakoni i propisi, nači čemo, da im treba tražiti izvor u vanjskoj okolini, t. j. u potrebi, da čovek **mora živeti u društvu**, ako hoće da pokaže svoju svrhu na ovome svetu. Pa i jest on jedina »politička životinja«, koja se okuplja po **gradovima**, da organizovano izvodi zajedničke poslove. To opet ne može biti bez nekoga minimuma pravednosti, simpatije, vernosti u obvezama i poslušnosti prema zakonima, bez onoga, što Darwin zove »uvečnom eksistenciju«. »Kad bismo, naime, potanko znali istoriju naše rase, nema sumnje, da bismo našli mnogo primera plemena, koja su nestala, jer nisu bila podobna shvatiti društveni sistem ili ograničenja, koja on od čoveka traži (Bain). Ali postoje i važni unutarnji razlozi, koji čoveka upućuju, da mora savladavati i savladati niske ispade svojih nagona. To su razlozi, koje mu navodi njegov um, osećanje i volja, jer prvi teži za onim, što je istinito, drugo za onim, što je lepo, a treća hoće ono, što je dobro. U sintezi toga trojstva počivaju idealni, kojima ljudski život ima težiti, da se ispunji ono, što čoveka čini čovekom, a to je **čovečnost**.

(Svršić se.)

Primer sokolske ustrajnosti.

Brat Franjo Mačus, načelnik bratske župe Maribor, postigao je jedan rekord svoje vanredne ustrajnosti, koji moramo postaviti za primer svojih bračkih i svim sestrama, da pokažemo, što se može uraditi, ako i gde ima čvrste sokolske volje.

Brat Mačus je činovnik Gradske štedionice u Mariboru te je dovršio trgovacku školu. Danas mu je 24 godina. A on je hteo postići maturu na realci. Pre godinu dana latio se studija. I išlo je po redu: početkom juna položio je malu maturu, sredinom istog meseca ispit za peti razred, krajem jula za šesti razred. U augustu svršio je sedmi razred i konačno položio maturu s vrlo dobrim uspehom na državnoj realci u Mariboru. Treba, da naglasim i to: čitavo vreme, dok se je brat Mačus spremao za sve ove ispite, obavljao je svoje zvanične dužnosti i tražio osustvo samo za dane, kad je polagao ispite.

Kad sam saznao o ovom vanrednom uspehu, čestito sam bratu Mačusu, radujuci se njegovoj sokolskoj ustrajnosti. Što odgovara brat Mačus na moje čestitanje? On kaže: »Storil sem le, kar je Sokolu primerno: uđo-vrševati sebe, da lako damo svojemu narodu najbolje svoje moći!«

Usavršavati sebe. Zašto? Zato, da možemo dati svome narodu najbolje svoje snage. To jest i to neka bude glavni motiv svakom našem delu i svemu našemu nastojanju. Ustraj, bori se, ne kloni! Dakle ne: ne mogu, neću, preteško je! Nego: hoću, moram, i zato je sve, što se drugima čini teško, za mene lako, jer je volja moj gospodar. I dalje: ne pobuditi u nišome, koji je naš i hoće da radom dozna, da je naš, njegovu slabu stranu, koja je sklona lenčarenju, neposverenju u vlastitu snagu, odmicanju natrag i nizbrdo; nego vaspitati u njezini težnji za napretkom, za svladavanjem sviju prepreka, sviju poteškoća, za pobedom i vitezstvom!

Takav mora da bude sokolski rad: napred, gore — napred, uvek napred! I njega, koji zaostaje, ne odbacuj, ne prodi bezbrizno pokraj njega, nego digni ga svojim primerom, povuci ga sobom, da može napred, gore i više i on, ako i kad ideš napred, gore i više i sam. Što tražiš za sebe, to ne uskrcaj svome bratu i sestri svojoj! Ne: to je za mene dobro i lako, a za tebe je slabo i teško! Tako ne govori bratu ni sestra sestri, tako govori mačeha pastorčetu, tako govori gramzrost i samoljublje. A sokolski brat govori sokolskom bratu: To je za mene dobro i lako, pa mora i za tebe biti dobro i lako. Pogledaj najpre u samog

sebe! Vidiš, koliko ima u tebi volje i snage, koliko ima u tvom srcu ljubavi za Sokolstvo! Vidiš, kako čitava zemlja i kako sav narod i kako sva braća tvoju upiru u tebe pogledu svoje, jer svu ti računaju s tobom, svi ti imaju poverenje u tebe, svi ti traže od tebe, da dades jednome i drugome i trećeš mu sve, što je u tebi dobra, lepa, večika i plemenita. I ne samo to, nego još više: da dades svima nama to, što ima u tebi najbolje, najlepše, najveće i najpomenitije! Zato sve ono, što je dobro i lako meni, mora da bude takvo i tebi. Pa ako ne ide u prvi mah, evo mene, koji sam povezan s tobom sokolskim bratstvom i čistom, nesobičnom ljubavlju, da ti pomognem, da te spasim od onog pogibeljnog stajanja na jednome mestu i onog koracanja natrag, što je po rečima našeg učitelja Tyrša najgori zločin, učinjen čitavom narodu, pa da te otmem iz zagrljaja malodrušnosti, iz zagrljaja nepoverenja, da te podignem iz nizine zdvojnosi, iz hladnoće zapuštenosti na toplinu i svetlost našeg zajedničkog napretka i naše zajedničke težnje za usavršavanjem sviju naših — dakle i mojih i tvojih — fizičkih i moralnih snaga! Napred, gore, više! Ne kloni gloravom! Uzdaj se u se i u moju bratsku ljubav, u moju bratsku po-moć!

Pa gde bi bilo inače sokolsko bratstvo i gde bi bila sokolska jednokost, ako bi ja pridržao dobro za sebe a tebi ostavio slabo? I mogu li, da bez prokušanja tvojih snaga i bez vaspitanja tih tvojih snaga tebi — svome bratu — udarim žig manje vrednoće, da te gurnem od sebe i ne dozvolim, da krenes samnom uzbrdo — napred, gore, više? Mogu li tako, smem li ovako? Neću! Ne smem! Bio bi greh, koji bi brat učinio bratu na njegovoj svesti, na njegovoj sokolskoj časti! Neću, ne smem, da te ponizujem time, što uveličavam sebe! Niko nezna sve, a svi možemo sve! I u tom broju, u broju sviju nas, si i ti, kome sam ja brat: u nevolji i u radošti, u delu i u uspehu! Ili svuda — ili nigde! Sokolsko bratstvo ne može se deliti kao lek ili novac. Sokolsko bratstvo je jedno i jedino: ili je apsolutno, svuda i za sve ili ga nema!

Evo, tako treba da govori brat, Soko Sokol! Tako treba da govori i tako treba da radi! Više, gore, napred!

Rekoh samo malo toga, što mi je primer brata Mačusa potaknuo misli. Ako nije pravo, ajde uzmi kamen i bac ga u mene! Osramoteni i stavljeni na laž odmah ču da se povučem!

E. Gangl.

što ga može pružiti tiha obiteljska sreća. U prvom slučaju čovek je igračka svojih nagona; u drugom je on njihov gospodar. Tko je rob svojih nagona, taj se svaki čas sukobljava s interesima drugih ljudi, pa je društvo ljudsko od davnih vremena postavilo brane protiv ovakvih pojedinaca u formi pravila i zakona. Takva su pravila o ponašanju u društvu, koja treba da zna svatko, tko hoće da živi u društvu. Ne sme se, dakako, zaboraviti, da su ova pravila često puta samo izvanjska pozlata ili politura, dok ispod njih mogu orgijati najniži zverski nagoni i strasti, te da ima vrednost samo ono društveno ponašanje, koje je ujedno izjavljen unutarnje discipline i plemenštine. Druga vrsta ograda protiv sebičnih nagona ljudskih, jesu političke ustanove i zakoni. Već su Rimljani kazali: »Robovi smo zakona, da bismo mogli biti slobodni.« To znači: Ako ja ograničavam svoju slobodu time, što slušam zakone, zato imam slobodu u svemu ostalom, što mi zakon ne zbranjuje. Tko sluša zakone, zakoni ga brane. Tko se protivi zakonima, taj dolazi izvan zakona. A doći izvan zakona i reda — to je najveća nesreća za čoveka.

Ako se pitamo, otkuda su društveni zakoni i propisi, nači čemo, da im treba tražiti izvor u vanjskoj okolini, t. j. u potrebi, da čovek **mora živeti u društvu**, ako hoće da pokaže svoju svrhu na ovome svetu. Pa i jest on jedina »politička životinja«, koja se okuplja po **gradovima**, da organizovano izvodi zajedničke poslove. To opet ne može biti bez nekoga minimuma pravednosti, simpatije, vernosti u obvezama i poslušnosti prema zakonima, bez onoga, što Darwin zove »uvečnom eksistenciju«. »Kad bismo, naime, potanko znali istoriju naše rase, nema sumnje, da bismo našli mnogo primera plemena, koja su nestala, jer nisu bila podobna shvatiti društveni sistem ili ograničenja, koja on od čoveka traži (Bain). Ali postoje i važni unutarnji razlozi, koji čoveka upućuju, da mora savladavati i savladati niske ispade svojih nagona. To su razlozi, koje mu navodi njegov um, osećanje i volja, jer prvi teži za onim, što je istinito, drugo za onim, što je lepo, a treća hoće ono, što je dobro. U sintezi toga trojstva počivaju idealni, kojima ljudski život ima težiti, da se ispunji ono, što čoveka čini čovekom, a to je **čovečnost**.

(Svršić se.)

KRATKE VESTI

— Umro je 1. o. m. brat Bine An- derwald, trgovac, član sokolskog društva Kranj, Gorenjska župa, u 55. godini života. Za vreme rata bio je prigovoren i затvoren.

— Brat Rudolf Seljak, bivši starosta sokolskog društva u Domžalamama, župa Ljubljana, umro je 2. o. m. na posledicama automobilске nesreće.

— Umro je u Splitu brat Josip Medved, trgovac u Ljubljani, koji je bio 50 godina član Sokolskog društva Ljubljana — matica.

— Sto godina navršilo se 3. o. m. od kako se je rodio u Pragu istoričar Anton Gindely, kojega je slavni Pa lacky odredio za svog naslednika u pisaniju češke istorije.

— Novi srpsko-hrvatsko-nemački rečnik od dr. Gustava Šamšalovića izašao u jugoslovenskom nakladnom d. d. »Obnova« u Zagrebu. U njemu ima oko 160.000 reči.

— U župi Ljubljana bili su 1. o. m. sokolski telovežbački nastupi u Mostu (razviće zastave), Litiji (razviće zastave), Medvodama, Raketu, Velikim Laščama i u Žirim. Rakec i Žiri su sasvim na talijanskoj granici. Sve tri priredbe vrlo dobro su uspele u moralnom i materijalnom pogledu.

— Kongres srednjosloških profesora iz naše zemlje biće 7. i 8. oktobra u Velikom Bečkereku.

— Sokolske priredbe 8. o. m.: Št. Vid i D. M. Polje, župa Ljubljana; Semič, župa Novo mesto; Ruše, župa Maribor.

— Umro je u Slovenjgradcu, župa Maribor, brat Franjo Vrečko, školski upravitelj u m. i načelnik opštine, star 75 godina.

— Istorija bugarskog jezika. U nakladi Gruyter & Co., Berlin-Leipzig, izašla je na nemačkom jeziku u zbirici »Slawischer Grundriss« istorija bugarskog jezika od Stevana Mladenova.

— Srpski pravoslavni narod i crkva u Sarajevu. Tako se zove rasprava Vladislava Skarića, koja je izšla u drž. štampanji u Sarajevu. Delo je odličan doprinos bosanskoj i srpskoj kulturnoj istoriji.

— Dr. Gustav Janaček, profesor univerziteta u Zagrebu i predsednik Jugoslovenske akademije nauka, umro je 8. o. m. u 81. godini života. Po rodu bio je Čeh iz Konopišta.

— Brat dr. Fran Ilešić, profesor univerziteta u Zagrebu, izabran je za dopisnog člana Slovenskog instituta u Pragu.

— Dr. Hinko Hinković, poznati advokat i političar, umro je 3. o. m. u Zagrebu u 75. godini života.

— Medunarodna federacija žena akademičarki, koja broji preko 42.000 članica, imala je od 7. do 14. augusta o. g. svoj kongres u Genfu. Na kongresu govorile su akademičarke o svim pitanjima, koja se tiču ženskih akademičkih studija.

— Sokolsko društvo u Bijeljini, župa Tuzla, obavješće 22. septembra o. g. svečano polaganje temelja svoga doma.

— Malodobna omladina u sovjetskoj Rusiji. Usprkos zabrane sovjetske vlade zaposleno je u Rusiji na težkom radu preko 300.000 malodobne omladine, među ovom 100.000 takve, koja nema još 12 godina. Poprečna zarada pojedinca iznosi na mesec 11 rubalja.

— Prosvetno-etički pokret u Sarajevu prireduje preko svojih ogranaka u svim mestima države javno predavanje u nedelju 6. oktobra. Tako će se taj dan prirediti oko hiljadu predavanja, a jer je obično svako predavanje ovog pokreta u provinciji posećeno od najmanje 100 ljudi, u jednom danu slušaće Vidovićev predavanje o temi »Uzroci duševnog pada Evrope i vizije budućnosti« preko stotinu hiljada ljudi. Tako ovaj pokret vrši svoj blagotvorni prosvetni i etički uticaj na najšire slojeve našega naroda.

— »Novi Život«, list za bezalkoholnu kulturu, koji izlazi u Zagrebu, donosi u svome 3. broju (septembar 1929.) ove članke: »Škola i Trenzenost« (Slobodan Popović, profesor učiteljske škole u Aleksincu), »Islam i alkohol« (Deriviš M. Korkut, kustos Zemaljskog Muzeja u Sarajevu) i »Pitanje vina u misnom obredu« (abs. iur. Ivan Marinčić, Zagreb). U rubrici »Antialkoholni pokret u Jugoslaviji«, nalazi se tekst predstavke, koju je Jugoslovenski Savez Trenzenosti uputio ministru finansija, i u kojoj protestuje protiv predloga o uvodenju trošarine na bezalkoholna pića. U rubrici »Bezalkoholna industrija« list iznosi kratak pogled na razviti domaće bezalkoholne industrije, koja u Zagrebu proizvodi već nekih 15 raznih pića. Među beleškama ističe se ona o karakteru internacionalnog biroa za vino u Parizu. List osim toga podvlači značaj vinogradarske konferencije u Smederevu, na kojo

KNJIŽEVNOST

Sokol na Jadranu.

Sveopštu pažnju je pobudio t. zv. američki dvobroj (6—7) Sokola na Jadranu, koji je doista od prve do posljedne stranice skoro isključivo ispunjen članicima i vestima o našim izbjeglicima i Sokolstvu u Americi. Iz sadržaja, koji je sledeći: Rikard Katačić Jeretov: Braća u Americi. — Dr. Laza Popović: Poroča Sokolstvu u Americi. — I. F. Lupis-Vukić: Naše Sokolstvo u Americi pre i posle rata. — Josip A. Kraljić: Naše školske prilike u inostranstvu. — J. Boko: Braća onkrat mora. — Zorinov: Jugosloveni u Chile. — Hajduk Veljko: Sokoli dobrovoljci. — Frano Ivančević: Naši u Americi. — Jedno pismo, koje mnogo govori. — Hajduk Veljko: Domovina i iseljenici. — Čehoslovačko i ostalo Slovensko Sokolstvo u Americi. — S. I. Sinović: Među američkim Sokolima. — S. Vrdoljak: Neka nam budućnost bude bolja. — S. V.: VIII. slet župe Zadar-Sibenik. — Vesti iz župe »Vojvoda Hrvaje« Split. — Vesti iz župe Zadar-Sibenik. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Sokolstvo u Americi. — Slovensko Sokolstvo. — Iz našeg nacionalnog života. — Štampa. — Razno. — razabreća od kolike je važnosti uzgojne i propagandne izloženo građivo. Toplo preporučamo svim društvinama i braći koja mogu odoljeti putak od cijelog 5 dinara da si barem taj dvobroj nabave. Bratu uredniku Vrdoljku, koji je zanimljivu tu gardu s mnogo truda i muke skupio i ovako pregledno i lepo uredio bratski čestimo.

Brod 8. »Sokola na Jadranu« ima onet ovaj sadržaj: Dr. Mirko Buić: Sa sletom u Poznanju. — S. V.: Sokolska štampa — Josip Boko: Gimnastika tela i duha. — S. V.: Nekoji sustavi i smerovi telesnog obrazovanja a) metoda Jacquesa Dalcroza; b) Hellerau, škola za glazbu, ritam i telesnu kulturu. (Nastavak). — Kuzma Andrijević (Blato): Soko i današnjica. — Podlistak: Sime P. (Donja Kaštelja): Letovanje sokol. društva Vel. Bečkerek u Kaštelima. — Vesti iz župe »Vojvoda Hrvaje« Split. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Slovensko Sokolstvo. — Razno.

List toplo preporučamo svim društvenim čitaonicama i knjižnicama slovenskim.

Vesnik župe Tuzla.

Pred nama je drugi župski Vesnik, koji dobiva naše uredništvo u zamenu i to »Vesnik« bratske župe Tuzla. Do sada izašli su brojevi 1.—3. i 4.—6. Inače je to peta godina izdavanja ovog lista, koji po svojoj ovo-godišnjoj reorganizaciji, o kojoj je bilo govora već u 4. broju »Sokolskog Glasnika«, zaslužuje svaku pažnju i preporuku. Ureduje ga i ove godine požrtvovni, i oduševljeni urednik br. Vojislav Bogičević, poznat našim čitaocima s oštra pera u čitavom nizu iskreno pisanih članaka u »Sokolskom Glasniku«. List će izaći svega četiri puta godišnje. Cena pojedinom svesku je Din 5.

Sadržaj broja 1.—3. je sledeći: 1. Bogičević V.: Pola decenije. 2. Ing. V. Kovačević: Naš II. župski prednjački tečaj. 3. Joco Levačić, Derventa: Sokolske akademije. 4. K. Vetter-V. Bogičević: Kratki govor pred vrstom. 5. Ing. M. Kvapil: Župski predsjednik 1929. god. 6. Ing. V. Kovačević, Kreka: Časovi vežbanja za ženski naštači i članice. 7. Vladimir Hodovsky, Kreka: Metodičko vežbanje na preči. 8. Poziv: VI. slet naše župe u Derventi. 9. Župске i društvene vesti. 10. Razno.

Sadržaj pak broja 4.—6. je ovaj: 1. Vojislav Bogičević: Radostan dogadjaj u užvišenom Kraljevskom Doma. 2. Ing. Miloš Kvapil: Tehnički rad u 1928. godini. 3. Joco Levačić — Derventa: »Rad na jurišu«. 4. Dr. Milorad Kostić — Brčko: Govor prigodom parastosa poč. Vojvodi Stepi Stepanoviću. 5. Historijat Sokolske župe u Tuzli (1920.—1929). 6. Joco Levačić — Derventa: Zašto nam roditelji šalju decu u Sokolanu? 7. V. B.: Sitni rad i sitni radnici. 8. Ing. Kvapil Miloš: K članiku »Rad na jurišu«. 10. Ing. Kvapil Miloš: Odgoda župskoga sleta. 11. Župiske i društvene vesti. 12. Ocene i prikazi.

U ovom broju naročito je zanimljiva, zdrava i bratska polemika između br. Joca Levačića i Ing. M. Kvapića.

List neka nabave sva društva za čitaonice i knjižnice; naročito pak ona koja imaju već ranija godišta. Naoružbine prima Sokolska župa »Petr Velikog Oslobodioce« u Tuzli.

Sokolski Glas.

Jedini sokolski list, koji u našoj državi odnosno u našem Sokolstvu izlazi svake sedmice, je »Sokolski Glas«, organ Sokolskog društva u Dakovu.

List izlazi svake subote i to već drugu godinu.

Vlasnik i izdavač je, kako se već i iz naslova vidi Sokolsko društvo u Dakovu. Odgovorni urednik lista je br. Adolf Rac. Uredništvo i uprava nalaze se u tiskari M. Kraljevića. Međusobna pretplata iznosi Din 6.—, a pojedini broj stoji Din 150. List je članinski osiguran, naročito obvezom nekolicine članova Sokolskog društva u Dakovu. S obzirom na opseg i sadržaj lista, koji izlazi u obliku novine, verujemo da potpuno zadovoljava potrebe društva i bliže okoline. Mi ga toplo preporučamo barem svim župskim knjižnicama, a o sadržaju, svrsi i organizaciji lista još ćemo govoriti.

»Mornar«, poučni i zabavni list za pomorski svet, izlazi prvu godinu u Sušaku, a izdaje ga zadružna štendionica »Mornar« u Sušaku. Odgovorni urednik je Ing. Stanko Šilović. Svrha i dolazak lista tačno je označen već u samom naslovu. Izlazi jedanput mesecno. Godišnja pretplata iznosi Din 48.—. Pojedini broj stoji 4 Din, za članove zadruge 2 Din. Vanjski i format lista vrlo su ukusni. Do sada izašla su već 4 broja, prvi je izašao 1. jula o. g. Među saradnicima i piscima ima i naše sokolske braće. List nam šalju u zamenu za Sokolski Glasnik.

»Mornar« toplo preporučamo društvenim knjižnicama onih društava čiji članovi su u većem ili manjem delu pomorci; u njemu će naći mnogo poučne i zanimljive grade, a i obilje razonode i šale. List je ukrašen i slikama.

IZ STAREŠINSTVA JSS

Sokolski dan 1929.

(I. iskaz):

Za godinu 1929. potpuno su uplašila sledeća bratska društva:

Bjelovar, Hercegovac, Kupinovac, Virovitica, Žalec, Borovnica, Ložka dolina, Mengš, Stepanja vas, Vrhnička, Guštanj, Oplotnica, Ormož, Prazersko, Slovenjgradič, Studenci Črnomelj, Dugaresa, Straža-Valta vas, St. Rupert, Vinica, Donji Miholjac, Gorje Dubrave, Sarajevo, Peč, Uroševac, Hvar, Lukavac, Dragutinovo, Bregana, Ludina, Osijek, Kočevje, Radgona, Novi Pavljanji, Vinkovci, Moravče, Kraljević, Petrovče, Korečula, Omišalj, Mol, Kavadar, Garešnica, Vel. Bečkerek, Grosuplje, Beli Manastir i Denović.

Delomično su uplatili:

Gor. Milanovac, Tržič, Kutina, Rogatec, Senta, Split i Gornji Logatec.

To bi bio recimo razveseljavajući izveštaj, jer su društva uplatila unapred, ali ako vam spomenemo da je za Sokolski dan g. 1927. dužno još 78 »sokolskih« društava, a za g. 1928. što više još 167 (slovima: stošesdesetdeset-dam) onda vidite, da smo još daleko od »razveseljavajućeg izveštaja«.

U narednom broju objavićemo pojmenice svih ona »sokolskih« društava, koja još duguoprinos za »Sokolski dan« 1927. i 1928.

XXIII. SEDNICA STAREŠIN. JSS. 2. septembra 1929.

Brat starosta izveštava starešinstvo o dolasku slovenske kolonije iz Westfalske, koju je u ime JSS pozdravio.

Starosti Sokolskog društva Toplice kod Novog mesta br. Dragutin Gregorcu podeljena je u znak priznajanja za 25godišnji kulturni rad diplome »Kralja Matijaša«.

Na akademiji Sokolskog društva Vič zastupali su JSS braća Gangl i Kajzelj, na javnoj vežbi društva Moste braća Gangl, Milost i Patik, a na javnoj vežbi društva Litija braća Kajzelj i Cobal.

Ozledni fond doznačio je sokolskim društвима: Blatu na Korčuli Din 360.—, Novom Sadu Din 600.—, Ljubljanskom Sokošu Din 600.—, Odobreno.

Na sletu župe Tuzla zastupaće načelništvo i starešinstvo JSS br. Jesih.

XXIV. SEDNICA STAREŠIN. JSS. 9. septembra 1929.

Brat starosta izveštava, da je na kongresu Saveza narodnih češnjičara i brodarja kao i na njihovom koncertu zastupao JSS.

Br. Dragutin Gregorc.

Sokolska župa Tuzla šalje brzjavni pozdrav JSS sa svojih župskih utakmica, što se s radošću prima.

Na župskom sletu ljubljanske župe na Viču zastupaće JSS njegov podstarosta br. Kajzelj, a na sletu celjske župe u Trbovlju starosta JSS br. E. Gangl.

Ozledni fond doznačio je Sokolskom društvu u Ptiju Din 360.—, Odobreno.

TRAŽE NAMESTENJE.

Absolvenc realce s maturom, sa 3/4 godišnjom praksom u štendionici, 24 godina star, neoženjen, traži privremeno nameštenje. Vlada slovenskim, srpsko-hrvatskim, talijanskim i delomično nemačkim jezikom. Sposoban je preuzeti i tehničko vodstvo sokolskog društva. Ponude pod »Vežbačna« na uređništvo »Sokolskog Glasnika«.

Načelnik jednog društva, sa svršenom 4. razredu gradaške škole, sa društvenim prednjačkim ispitom i župskim tečajem, traži prikladnu službu u kakvom privatnom uredu i to u mestu u kojem ima Sokolsko društvo sve sprave, tako da bi se mogao spremati eventualno zajedno sa društvom za takmičenja prilikom II. jugoslovenskog svesokolskog sleta u Beogradu. Danas je taj brat dnevničar (zvanje) kod suda. Ponude pod »Načelnik« šaljite na uređništvo lista.

Br. Dragutin Gregorc.

starosta Sokolskog društva Toplice kod Novog mesta, župa Novo mesto, bio je prema zaključku XXIII. sednici starešinstva JSS od 2. septembra o. g.

za svoj 25godišnji kulturni rad u znak priznajanja odlikovan diplomom »Kralja Matijaša«.

Bratski i iskreno čestitamo!

IZ NAŠIH ŽUPA

ŽUPA OSIJEK

II. ŽUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

Sokolska župa Strossmayer u Osijeku priredila je svoj II. župski prednjački tečaj od 7.—21. augusta o. g. pod vodstvom saveznog prednjaka brata A. Vrhovca. Tečaj polazio je 11 braće i 16 sestara i to iz: Belog Ma-nastira br. Vičić Franjo i ses. Urban Olga, Broda: ses. Amstati Mira, Darida: ses. Branković Milica, Dakova: br. Kalman Slavko i ses. Orešković Elza, Donji Miholjac: br. Skeležija Stevo i ses. Maroslavac Marija, Našice: br. Osmec Veljko, Osijek: braća Dimitrijević Branimir, Dimitrijević Duško, Konorov Anatol, Rusić Milan

Mornar.

»Mornar«, poučni i zabavni list za pomorski svet, izlazi prvu godinu u Sušaku, a izdaje ga zadružna štendionica »Mornar« u Sušaku. Odgovorni urednik je Ing. Stanko Šilović. Svrha i dolazak lista tačno je označen već u samom naslovu. Izlazi jedanput mesecno. Godišnja pretplata iznosi Din 48.—. Pojedini broj stoji 4 Din, za članove zadruge 2 Din. Vanjski i format lista vrlo su ukusni. Do sada izašla su već 4 broja, prvi je izašao 1. jula o. g. Među saradnicima i piscima ima i naše sokolske braće. List nam šalju u zamenu za Sokolski Glasnik.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja nisu nikoga poslali, što je vrlo zanosno. Nekoje od navedenih sestara nisu tečaj svršile i to sestre: Branković Milica iz Darde, Vuković Bosiljka, Šid: ses. Opojević Branka, Valpovo: br. Mutzhaus Mijo i Bender Antun, Vinkovci: ses. Carić Anka i Košta Zlata.

Društvo: Požega, Vukovar i Županja n

Od zadnjeg centimetra

ovis uspjeh, kad se radi o skoku u vis, trčanju ili bacanju diskosa. Da se poslednji rekord potuće i ponova ispravi za nekoliko centimetara treba da najtečateži što bolje razvije svoje sposobnosti i da stekneš veće iskustvo u vježbanju. Osim mogućnosti izvedbe, jakje volje i ustajnog treninga, imade i ishrana odlični upliv na rezultat gimnastičkih polihva.

Čitav niz svjetskih poznatih sportaša uzima redovo kao najprikladniju sportsku hranu, naravni okrepni proizvod

OVOMALTINE

koji pruža sportašu u malom obujmu vrlo veliku hranu vrijednost i izvor snage za mišice i za živee, u prijatnoj, lako probavljivoj formi.

— 2 — 3 zličice Ovomaltine ujutro i u popodne dobitju, da pruže vježbaču onaj dodatak tjelesne i duševne snage, koji mu je potreban.

Ovomaltine se dobiva svagdje uz cijenu od Din 1850 po kutiji.

Tražite besplatni uzorak, pozivajući se na ovaj list od

Dr. A. WANDER d. d., ZAGREB

govca plesale su »Četvorku«, a iz Uljanika »Seljančiću«, rekord postiglo je vežbanje na preči muškog zajedničkog odeljenja i vežbe sestara iz Hercegovaca na ručama kod nas još nevideće. Gledalača je bilo kao još nikada ni na jednoj priredbi u Gardešnicima su svi žalili, da je kiša pokvarila celi program i da se je priredba morala stisnuti u male zagušljive prostorije pod krov.

ŽUPA LJUBLJANA

SOKOLSKI DAN V MOSTAH.

Sokol v Mostah je slavil u nedjelju 1. septembra dvojen praznik: 15letnico obstaja in razvitje prapor, ki mu je kumoval naš bratec Nj. Vis. kraljevič Peter.

Slavnostno je bilo razpoloženje v parku g. Kodeljija, ki je bil za ta praznik vprav kraljevsko okrašen, zlasti pa slavnostna tribuna. Bratu aranžerju vsa čast!

Dopoldanske skušnje so pokazale še dokaj vestno pripravo domaćega društva. Točno po določenem programu je krenila izpred Mestnega doma ob 14. uri dolga povorka Sokolstva: članstvo in m. deca, v krojih s 6 prapori, starešinstvo JSS in Ljubljanske sok. župe ter z jeseniško sok. godbo na čelu skozi mesto, Moste in na slavnostni prostor k razvitju prapor. Gledači povorki bi prirediteljem v prihodnje priporočali, da deco raje izgoste!

Ob 15. uri se je pred zbranim Sokolstvom, visokim gosti in občinstvom vršilo razvitje prapor. Po uvodni »Napitnici«, ki so jo z občutkom zapeli pevec »Save« iz Stepanje vasi, je pozdravil vse prisotne društvo, starosta br. Rahne in nato razvili prapor. Med sviranjem državne himne je pripel na prapor zastopnik kralj, kum podpolkovnik 40. p. p. iz Ljubljane, g. Rudolf Knez kraljevičev trak s kraljevsko krono in njegovim imenom in izrazil društvo ter Sokolstvu kraljeve pozdrave ter pouparil pri tem, da naj Sokolstvo vedno ohrani čiste svoje prapor in kot hrbitenica vsega kulturnega dela naše države naj vrši svojo vzvijeno misijo Tyrša. Zadonelo je naše Morje adriјansko, nakar se je zahvalil visokemu kr. kumu br. Rahne. Praporčak br. Starce je nato prisegel na ta nov prapor, nakar je pozdravil društvo in prisotne v početičnih besedah starosta JSS br. E. Gangl in želzel Sokolstvu preko vsega do Slovenstva smotrenega in pravega dela. Pozdravil je novo sok. sestru dvakrat blago-

točno podal in posebno so motile gledalca tudi nepravilno oblečeni telovadci (bele hlače in usnjene pas!). 47 članov je nato podalo savezne vaje dobro. Sledila je orodna telovadba domaćinov in gostov na drogu, bradljiv in preskokih čez konja. Na drogu so se odrezali člani Ljubljanske Sokola, posebno br. Gregorka in od istega društva članice na bradljiv. Domaćini pa so tudi pokazali smotreno delo. Zanimiva je bila odbojka med člani Sokola Ljubljana in Sokola II z zmago prvega društva. Igrano je bilo zelo dobro, samo pri podajanju ni bilo predpisane izmenjave! 48 članic je odvezalo srednje dobro savezne vaje. Telovadbi nastop je zaključilo 44 članov z župnim vajami. S tem je bil ob 18. uri nastop končan. Sledila je neprisiljena narodna zabava. Zvečer so bile še izvajane vaje s plameničnicami in lampičniki. Jeseniška sok. godba se je tokrat v Ljubljani izkazala že dokaj dobro. Prav, da ne bomo vedno odvisni od privatnih godb! Vse se je končalo v redu in vsem prirediteljem samo čestitalo!

Sokol Moste! Delajte resnico dalje in naprej do še lepših uspehov!

— ar.

Moška deca (86) je skladno poslala obvezne 3 sestave, enako tudi 54 ženske dece, žal pri obeh oddelkih ni bilo skladnosti z godbo! 14. m. narašča izvajal popolnoma v redu 3 sestave, nakar je žen. nar. (46) izvedel Mačusove proste tudi zadovoljni. Moš. nar. (38) je Mačusove nekam ne-

govca plesale su »Četvorku«, a iz Uljanika »Seljančiću«, rekord postiglo je vežbanje na preči muškog zajedničkog odeljenja i vežbe sestara iz Hercegovaca na ručama kod nas još nevideće. Gledalača je bilo kao još nikada ni na jednoj priredbi u Gardešnicima su svi žalili, da je kiša pokvarila celi program i da se je priredba morala stisnuti u male zagušljive prostorije pod krov.

Na improviziranim i lepo iskičenim vežbalištu ispred »Hotela Slavije« priredili smo zatim javnu vežbu,

V. R.

ŽUPA SUŠAK - RIJEKA

IZLET U MALINSKU SOKOLSKOG DRUŠTVA SUSAK-RIJEKA.

U nedelju 25. augusta t. g. priredilo je naše društvo za svoje članove i prijatelje Sokolstva »Izlet morem iz Sušaka do Malinske«. — Taj smo izlet priredili, jer je Malinska od svih otočkih mesta ove godine najbolje posećena i jer se tamo nalazi velika kolonija braće Čehoslovaka, pa nam je stoga mnogo do toga bilo, da pokažemo braće Česima i domaćem pučanstvu svoj sokolski i patriotski rad upravo u ovo vreme najačeg poleta tog ubavog našeg morskog kupališta.

Iako je dan bio tmuran i plavilo neba pokrivali su tmatni crni oblaci, taj je izlet u svakom pogledu vrlo dobro uspelo, jer su se braće i sestre kao i svesno građanstvo Sušaka i okoline u velikom broju našem pozivu odazvali i tom izletu prisustvovali. Treba napose istaknuti da su izletu prisustvovale i 2 čete naše slavom okružnjene vojske, i to od ljubljanske biciklističke pukovnije, koji su se upravo na Sušaku na propuštanju nalazili sa časničkim zborom i na čelu sa svojim komandantom gospodinom potpukovnikom Jakovićem. — U Malinskoj bili dočekani pod improviziranim slavolukom od velikog mnoštva meštana i kupališnih gostova, među ovima većina braće Čehoslovaka a mahanjem rupčica i zastavicama te klicačnjem »Zdravol!« i »Na zdar!«. — Nakon što su se izletnici iskricali prodoše članovi u odorama i oni u gradanskom odelju sa društvenom značkom, te vojska u povoreci na čelu sa potpunom trsatskom glazbom po glavnoj ulici Malinske zanosno i srdačno pozdravljani od naroda i gostova, po gotovo pak vojska izazvala je neopisivo odčepljenje.

Spomena vredan je i krasan vratomet što ga je u Malinskoj priredio poznati naš i u tome sveopće priznati pirotehničar gosp. Teodor Jagodnik, koji je i putem na povratku na parobrodu palio bengalsku vatru raznih boja. — Oko ponoći prispeti smo na Sušak gde smo se svrstali u povorku, vojska i mi Sokoli, te uz svirku trsatske glazbe i sa bakljama i lampionima prošli Kačičevim šetalištem pred Sokolom gde je bio razlaz. — Ovaj će izlet svim učesnicima ostati u trajnoj, lepoj i neizbrisivoj spomeni.

V. R.

ŽUPA NOVO MESTO

Letos je u naši župi posebno živo. Dne 21. julija 1929 je imelo svoje letno prireditev sokolsko društvo u Toplicah. Sokolsko društvo iz Novega mesta je prišlo pomagati svojemu sosedu s svojimi oddelki: člani, članice, naraščajem in deco. Razun njega so bili tudi še člani društva Straža-Valta vas in Karlovčani, ki so vabili na župni zlet dne 4. avgusta t. l. Poleg Sokolstva se je zbralo prav dosti občinstva iz Novega mesta. Telovadba, ki je bila v združiliščem parku, je bila prav dobra. Tudi drugače se je prireditev prav dobro obnesla in so Topličani tako dobro opravili kakor še nobenkrat prej. To topliško društvo tudi zasluži, ker je eno najpridržnejših in se trudi sedaj za svoj lastni dom.

Dne 4. avgusta 1929 je bil zlet dolejske sokolske župe v Karlovcu. Tu

so za naše Sokolstvo prav vročila, kajti v Karlovčani je geslo hrvatski Sokol. Zato pa bi bilo potrebno, da bi se bilo zbralo tam kar največ Sokolstva. Škoda, da tegu ni bilo vključeno vsemu prizadevanju in pričakovaju! Župna društva se niso izkazala kakor je bila njihova dolžnost. Saj niti so sedanjih društav ni bilo v takem številu kakor bi jih bilo lahko. Novomeško društvo je poslalo največ telovadcev. Novomeščani in Novomeščanke so se tudi najbolj odrezali pri tekma. Javna telovadba je bila prav lepa, zlasti vaje na krogih, drogu in bradljiv so pričale, kako daleč in visoko je Sokolstvo. Skratka župni zlet se je odlikoval po kakosti, po kolikosti pa bi bilo lahko večji in boljši. Zletu je prisostvoval savezni starosta br. E. Gangl. Zlet je skrbno pripravljen. Za to hvala

Karlovčanom, ki so se pokazali kakor vedno tako tudi sedaj vnete Sokole.

Dne 11. avgusta 1929 je bil letni nastop novomeškega sokolskega društva v Gotni vasi pri Novem mestu. Poveljali so ga s svojo prisotnostjo bratje iz Toplic, Straže, Valte vasi in Karlovčani. Javna telovadba je močno povzdignila prireditev in navdušila občinstvo. Karlovčani so se postavili s svojimi prostimi vajami in na orodju.

Dne 18. avgusta t. l. je praznovalo sokolsko društvo na Mirni velik praznik. Ta dan so se namreč odprla vrata tamkajšnjega sokolskega doma. Ob tej priliki je bil okrožni zlet za sokolska društva dolenske sokolske župe tostran Gorjancev. Na Mirni smo videni Sokole iz Novega mesta, Karlovča, Trebnjega in Mokronoga. Sokolski savez je poslal br. Kajzelja in Poženela. Tudi ta prireditev se je prav uspešno končala. Telovadba je bila na precejšnji višini in jo je zlasti kmetsko prebivalstvo, ki ga je bilo prav dosti, občudovalo. Miročani so lahko prav zadovoljni s svojim dnevnim. Prinesel jim je moralne in dearnare podpore toliko, da bodo lahko dovršili svoj dom in okrepljeni koračali proti sokolskim vzorom.

Dne 25. avgusta pa je praznovalo svojo desetletnico sokolsko društvo Straža-Valta vas. Prihiteli so Sokoli iz Novega mesta, Toplice, iz Karlovča pa je bil neutrudljivi br. Blažković. Po govoru župnega staroste br. dr. I. Vaščića iz Novega mesta, ki je kumovan pri krstu tega društva in ki mu je željal drugi desetletnici obilo sokolske sreče, se je pričela javna telovadba.

Javna telovadba je našla dosti priznanja in ploskanja, zlasti vaje na drogu in bradljiv br. Blažkovića in Novomeščanov so imponirale. Tudi brat

sko društvo Straža-Valta vas je po vsej pravici lahko zadovoljno s svojo prireditvijo, ki se je izvršila v redu in dostenjno, častno in vzpodbujevalno.

JAVNA VEŽBA SOKOLSKOG DRUŠTVA NOVO MESTO U GOTNOJ VASI.

Sokolsko društvo u Novem mestu odralo je 11. avgusta svoju godišnjo javnu vežbo u bašti br. J. Matka u Gotnoj vasi kraj Novog mesta. U 2:30 krenula je povorka članova(ica), muške i ženske dece in naraščaj pod društvenim barjacima vodenim glazbom iz Sokolskog doma u Gotnu vas, kamo je stigla u 3 sata u lepo urejeno ali za javne nastupe premalenu baštu. Na vežbovnom prostoru moglo je nastupiti tek 20 vežbača! No usposobljeni svega toga, program, koji je bio biran in odličan izveden je na puno zavodljivo brojnih gledalaca, koji su pažljivo pratili sve izvedbe in vežbače nagradili uvek zasluzenim pljeskom. Jedino je šteta što se javni nastup održava van samoga mesta, jer je v obratnem slučaju bilo nedovoljno bar dojša put toliko posetnika.

Nastupili su u prvoj tački članovi sa župskim prostim vežbama iz naših sledile ženska deca; muška deca sa prostim vežbama; odjel iz Karlovča sa 9-torkom (B. Blažković) koja je od svih prostih vežbi največima odusevila gledače. Ženski naraščaj i muški naraščaj nastupaju sa prostim vežbama beogradskim. Muška deca na »Jarcu« sa odskočenom daskom; članice na ručama; članovi na preči in ručama gde su se osobito istakli braća Splihal (Novo mesto) i Blažković (Karlovča); članice prostе vežbe i članovi beogradskih proste vežbe čime je program bio završen. Iza toga razvilo se narodno veselje. — Joso.

ŽUPA ZAGREB

† BRAT IVICA RETL.

Nova Gradiška, 10. VIII. 1929.

Naše sokolsko društvo izgubilo je iz svojih redova jednog od najboljih svojih Sokoliča, vrednog, dobrog i milog brata Ivica Retla, sina agilnog i zasluznog našeg starčine brata Dragutina Retla. Mali Ivica bio je stozetek oko koga se okupljahu svi naši mali Sokoliči i kojima je bio on sve — bio duša. Svoju plemenitu dušu ispuštil je naš Ivica v etetu mladosti, kada je tek počeo da živi, kada se malo jače razmahnu svojim sokolskim krilima u 13. godini života. Vraćajući se sa skautskog logorovanja u Dalmaciji, nešretnim slučajem obolio je sa strašne bolesti — tetanusa, grebavši malo ruku i nogu i u najvećim mukama umro. U početku nismo mogli verovati da naš Ivica nema više među nama, jer smo ga uvek videli medu nama veselog i nasmijanog, videli smo ga kako skakuće po parku, kako se vozi na svome biciklu od jedne kuće do druge obaveštavajući braću i sestre kada će biti vežbe, sastanci, sednice, izleti i drugo.

Strah, tuga in žalost obuzela je duše svih nas i onih koji su ga poznavali, jer je malo Ivica bio voljen jednakod od svih nas. Bio je voljen kao brat, kao sin — kao dete naše — upravo očinskem ljubavlju od svih nas Sokola, a naročito od nas prednjaka, koji najbolje pozajmimo sve vrline njegove i koji smo najdoblje u njegovu čistu i plemenitu dušu pogledali. Veličanstveni i ogromni sprovod — kakav je imao Ivica — a koji premašuje i opšte sprovide najzaslužnijih ljudi u Novoj Gradiški, dokazao je koliko je Ivica bio voljen od nas sviju. Nije bilo oka, koji nije zasuzilo, jer je svako oscrčao bol, koja se osreća samo kad se izgubi ono što je najmilije, a Ivica je bio tako mijo in umiljet.

Kod mrtvog tela bila je postavljena počasna straža, koju su odrali naši župnični ljudi in novomeščani. Tužno je bilo pogledati uniformirane Sokole in Sokolice, koji su svih zavijeni u crno stupali pokraj lesa u kome je bio jedan njihov brat — Sokol slomljenih krila — koji za uvek od njih odlazi. Na otvorenem grobu od našeg Ivice oprostio se u ime Sokolskog društva br. Dušan Novaković član prosvetnog odbora sa sledecim

govorom: Ivice, dragi i mili brate naš! Pred otvorenim grobom Tvojim, a pred bolnom stvarnošču stoje rastuženi, rasplakani i učiviljeni Tvoji mili i dragi Sokoli i Sokolice.

Duše su naše uzbudene. Srca su naša povredena, a oči nam se pune suzama, jer si Ti mladi Sokoliču, za uvek odleto iz redova naših tamo odake se nitko nikad povratov nije. Odleto si rano i prerano željan života, željan sunca, željan leta. Odleto si tek što si poleteo, a ocvao tek što si procvao. Tvoj mladi život ugasio se poput zvezde, koja je blesnula u punom sjaju pa izčezla da se više nikad ne pojavi. O, kad bi Ti mogao samo na čas da otvoriš svoje lepe oči, video bi po mnoštvu tužnih pratioca, po neizmereno tazi, po gorkim uzdasima našim, koliko si bio voljen od svih nas. Bila bi Ti lakša crna zemlja, koja je tako rano pokrila Tvoje mlaude grudi, kad bi znao koliko bola Tvojoj braći i se strama donaša pomisao, da Tvoje lice više nikad videti neće, da su Tvoja usta zauvek zanemela, a srce da više nikad zukati neće!

A što da kažem vama braćo i sestre pri poslednjem videnju našem da dragim Ivicom? Ima li misla teš

VSEM RODOVINAM
PRIPOROČAMO NAŠO

KOLINSKO CIKORIJO

IZVRSTEN PRIDATEK
ZA KAVO

NOVI HOTEL
MARIBORSKI DVOR
A. Oset
Kopalnica — Avtogaže
TELEFON 302

Vezava vsakovrstnih knjig
najceneje pri
H. Zupanu
LJUBLJANA - MOSTE
p. Mošte 287
Solidna in točna izvršitev.

Priporoča se
R. PLAVC
trgovina z mešanim blagom
CELJE, VRAZOV TRG 1

Zajtrkovalnica Al. Šcurk
Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

KLIŠEJEV
KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAC
vseh vrst po foto-
grafijah ali rizbah
izvršuje za vsakov
stenski tisk na solidne

Moško sukno, kamgarne za obleke in površnike, volneno za damske obleke in plaše, perilo in druge potrebščine kupite po najnižji ceni pri
»SOLNU«
ALOJZ DROFENIK
CELJE, GLAVNI TRG 9

Restauracija „Kosovo“

Sušak, Mažuranićeva. Vlasnik: Šime Vranić
Prvorazredno dalmatinsko i domaće vino. Točenje poznatog „Union“ piva. — Prvorazredna domaća kuhinja.

Dežnike in solnčnike
v največji izbiri priporoča po nizkih cenah
L. MIKUŠ
LJUBLJANA - MESTNI TRG 13

Najstarejša vrnarija in cvetljarna
KORSIKA • LJUBLJANA
Bleiweisova c. — Aleksandrova c.
ima v zalogi vedno sveže rezano cvetje in cvetje in lončkih ter izvršuje vence, šopke in aranžmane po najnižji ceni in najfiniji obliki.
Bratska sokolska društva imajo 10 % popusta.
Telefon št. 2.341.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA
GOSPODSTVSKA CESTA 2.
SIVALNI STROJI
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tvornice, 15. letna garancija. Vzetenje se poučuje pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI „ADLER“
Kolesa iz prvih tvornic, Dürkopp, Styrin, Waffenrad (Orložno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli pa tudi v sivalnih strojih. Daje se tudi na obroket CENIKE FRANKO IN ZASTONJ.

Iz narodopisja v okras vsaki sobi in dvorani slike v trobarvnem tisku:
Prof. A. Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem
Prof. A. Sič: II. Kmečka hiša na Gorenjskem
Velikost: 30:3 × 90:5 cm. Slika à 20 Din
UČITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6
TELEFON 2312; RAČ. POŠT. HRANIČ. 10761

priporoča ceni občinstva in društvenih potrebnih vseh pisarnih in zvezkov. Knjige iz inozemstva se naročajo pod najugodnejšimi pogojimi. Knjigarna na vse domaće in inozemskie liste. revije in velika izbiratvena pokrajina. Cene solidnih razglednic. Točna! Zahtevate cene!

PISARNA Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani preporuča svoje bogato skladiste **stručnih knjiga, diploma, nota, tiskaniča i t. d.** Cenik u Sokolskom kalendaru 1929.

MODNA TRGOVINA
DRAGO ČERLINI • CELJE

GLAVNI TRG ŠT. 14.

Velika izbira telovadnih majic, damskega perila, nogavic, rokavice, jopic, otroških in fantovskih oblike, prednaprav, bluz, žrebitje itd. Specjalite: otroška konfekcija, krsne opreme. — KRAVATE lastnega izdelka v vseh oblikah, najmodernejši vzorec po tvorniških cenah.

KNJIGARNA, UMETNINE IN MUZIKALIJE

GORIČAR & LESHOVŠEK • CELJE

Veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi predmeti. — Zaloga vseh tiskovin za urade in privatnike. — Lastna saloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA
BRANKO PALČIĆ

ZAGREB
ULICA KRALJICE MARIJE 13
Glavni dobavljač
Jugoslovenskog Sokolskog Saveza
Brzjavni naslov: Trikotaža Zagreb
Telefon br. 26-77

Izradujem sve vrste sokolskih potrepštin za javni i izletni nastup članova, članica i djece tačno po propisu JSS.

Nadalje preuzimam — izradbu svakovrsne trikotaže za vlastiti i tudi račun. Nadalje preporučam se bradi za izradbu najmodernejših civilnih odijela, koja po najnovijem kriteriju izrađuju u vlastitoj radionici.

Celjska posojilnica, d.d.v Celju

v lastni palači »Narodni dom«
Podružnici: Maribor, Šoštanj

Stanje hranilnih vlog nad Din 75,000.000
Stanje glavnice in rezerv nad Din 9,000.000

Sprejema hranilne vloge. Izvršuje vse denarne, kreditne in bančne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

ŽELJEZARA VAREŠ

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2, 3, 415

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanom sadržinom željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemsersko željezo za čelik.

Metalni odjevi: od bronce, mjeđi, bakra, aluminija sirovo i apretirano. Specialni fosforni brone za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd.

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kiselinama. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, slogan (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

Salonska peć za ugljen.

Posojilnica v Mariboru

Ust. I. 1882.

F. Z. Z. O. P.

Tel. št 108.

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 meseca po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000.000, rezervnih zakladov nad Din 5,000.000.

МЕДИЋ - ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја, друштво са о. ј. Централа у Јубљани. — Власник Фрањо Медић.

Творнице: ЈУБЉАНА - МЕДВОДЕ

Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД

Властити домаћи производи:

ланено уље, фирнајз, све vrsti lakova, emajlno-lakastih i uљenih boja. Хемijsko чистe i хемijsko улепшане као i обичne земљане боje свију vrsti i niјанса, кистови, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трговину i индустрију, за жељезнице, поморство i ваздухопловство —

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА I СОЛИДНА ПОСЛУГА